

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/wolnosc-i-niezawislosc/99456,Kazimierz-Grenda-1906-1959.html>

BIOGRAM / BIOGRAFIA

Kazimierz Grenda (1906-1959)

Autor: EWA LISZKOWSKA 10.03.2023

Przed rozpoczęciem II wojny światowej był kierownikiem szkoły i nauczycielem geografii. Wieloletnie zaangażowanie w ruch harcerski doprowadziło go do związania się z organizacjami podziemnymi i objęcia funkcji szefa Kwatery Głównej Szarych Szeregów, a później prezesa Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość na teren łódzki.

Kazimierz Grenda urodził się 15 kwietnia 1906 r. w Toruniu jako syn Joanny i Jana. W Toruniu ukończył szkołę podstawową i gimnazjum. Następnie studiował geografię na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Poznańskiego. Aż do wybuchu wojny pracował jako nauczyciel geografii w szkołach w Poznaniu, Luboniu i Swarzędzu.

Od najmłodszych lat działał w harcerstwie. Jako nauczyciel w Swarzędzu współtworzył dwie nowe drużyny harcerek. W 1931 r. został drużynowym 1. Drużyny Harcerskiej im. Tadeusza Kościuszki. W 1934 r. awansował na komendanta Hufca ZHP-Poznań-Powiat, a w 1937 r. na harcmistrza.

Ppor. Kazimierz Grenda
(1906-1959) ps. „Granica”,
„Gruda”

Przeciwko dwóm okupantom

Po wybuchu wojny przeniósł się do Warszawy, gdzie służył w Komendzie Głównej Szarych Szeregów. Zorganizował chorągiew „Ul Kresowy Chrobry”. Od 1942 r. pełnił funkcję wizytatora w powiecie radomszczańskim. Od 1943 r. pełnił funkcję wizytatora Głównej Kwatery w chorągwi radomskiej „Ul Rady”. Brał czynny udział w Powstaniu Warszawskim. Koordynował pracę poczty polowej w Śródmieściu-Południe i Harcerskiej Poczty Polowej.

23 sierpnia 1944 r. został mianowany szefem Kwatery Głównej Szarych Szeregów. Po zakończeniu powstania na krótko przeniósł się do Krakowa, co miało związek z przeniesieniem tam po upadku powstania Głównej Kwatery Szarych Szeregów. W Krakowie Grenda nawiązał kontakt z Armią Krajową, odtworzył harcerskie

**Tablica ppor. Kazimierza Grendy
na budynku Zespołu Szkół im.
Kryptologów Poznańskich w
Luboniu, 2022 r.**

W rękach komunistycznych oprawców

W 1946 r. UB wpadło na trop prowadzący do łódzkiego WiNu. 18 listopada 1946 r. Grenda został aresztowany przez Wydział Śledczy WUBP w Łodzi, poddany śledztwu i postawiony przed sądem wojskowym. Aresztowano większość działaczy, a struktura łódzkiego WiNu uległa rozbiciu.

Wyroki Wojskowego Sądu Rejonowego w Łodzi poprzedził pokazowy proces. Grendzie postawiono zarzut obalenia przemocą ustroju państwa polskiego przez działalność w nielegalnej organizacji oraz kolportaż nielegalnych wydawnictw. 15 stycznia 1947 r. WSR skazał Grendę na karę śmierci na podstawie art. 14 § 1 mkk (Dekretu z 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy państwa – tzw. Mały kodeks karny) przy zastosowaniu art. 32 § 1 kodeksu karnego Wojska Polskiego i art. 49 mkk.

28 lutego 1947 r. Najwyższy Sąd Wojskowy, na mocy amnestii z dnia 22 lutego 1947 r., złagodził karę, zmieniając kwalifikacje czynów i zasądził 15 lat więzienia na podstawie art. 86 § 2 kkWP. Karę Grenda odbył w więzieniu we Wronkach, do którego został przewieziony z aresztu w Łodzi 26 czerwca 1947 r. Na podstawie akt więziennych i dokumentów WUSW w Łodzi Kazimierz Grenda został warunkowo zwolniony z więzienia w marcu 1955 roku. Pobyt w więzieniu mocno odcisnął się na jego zdrowiu. Przeszedł dwa zawały. Nigdy nie powrócił do zdrowia i ostatecznie zmarł 10 marca 1959 r. Został pochowany na Cmentarzu Bożego Ciała przy ul. Bluszczowej w Poznaniu.

**Grób Kazimierza Grendy na
Cmentarzu Bożego Ciała w
Poznaniu**

* * *

Za działalność w Powstaniu Warszawskim 1 stycznia 1945 r. został odznaczony przez gen. Armii Krajowej Jana Zientarskiego Krzyżem Walecznych. Pośmiertnie 25 lipca 1994 r. Prezydent RP Lech Wałęsa odznaczył Grendę Komandorskim Orderem Odrodzenia Polski.

Od 2 czerwca 2012 r. Grenda jest patronem Szczepu ZHP Żabikowo w Luboniu (Hufiec ZHP Poznań-Rejon).

Z inicjatywy Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Instytutu Pamięci Narodowej w Poznaniu ufundowana została tablica ppor. Kazimierza Grendy. Upamiętnienie związane z Narodowym Dniem Pamięci Żołnierzy Wyklętych zostało odsłonięte 9 marca 2022 r., w przeddzień rocznicy śmierci bohatera, na budynku Zespołu Szkół im. Kryptologów Poznańskich w Luboniu, kontynuującego tradycje Szkoły Powszechnej z okresu II RP, której Grenda był ostatnim kierownikiem do września 1939 r.

COFNIJ SIĘ